هەر سەرۆک جاشێک ژیانی زۆرتر لە هەزار کوردی لە مردن پاراستووە، عەلە لوت ماسی وەک نموونە! بەشی نۆیەم

چوارشەممە 10.11.2010

دەرسیم دیبەگەیی

Darsim2006@hotmail.com

ئیبراهیمی شێخ نەسرەدین بەرزنجی سەرۆک جاشی فەوجی (102)ی جاشە سووکەکان، لە روونکردنەوەیەکدا کە لە رۆژنامەی هاولاتی، ژمارە (651)ی رۆژی چوارشەممە، رێکەوتی (4.8.2010)دا، کە لە لاپەرە (17)دا بڵاوکراوەتەوە، باسی ئەوە دەکات کە هەر سەرۆک جاشێکی سەدام و بەعس توانیوێتی لە سەروو هەزار کورد بپارێزێت لە مردن و تیاچوون. سەرەتا دەمەوێت ئەوە بڵێم کە ناوونیشانی ووتارەکەم لە لێدوانەکەی ئەو وەرگیراوە، پاشانیش دەمەوێت چەند نموونەیەک هەڵبژێرم لەو سەرۆک جاشانەی سەدام کە گوایە بە قسەی سەرۆک جاشی فەوجی (102)ی جاشە سووکەکان ژیانی هەزار کوردیان پاراستووە، با بزانین قسەی سەرۆک جاشی ناوبراو وا دەردەچێت یان نەک پێچەوانە بەڵکو هەندێک سەرۆک جاش بە دەیان و سەدان هاووڵاتی و پێشمەرگەیان شەهیدکردووە!

پێویستە ئەوە بڵێم، سوپاسی هەموو ئەوانە دەکەم کە هەر هەڵەیەک یان ناتەواوییەک لە نووسینەکانمدا هەبێت، هەوڵی راستکردنەوە و پڕکردنەوەی ناتەواوییەکان دەدەن، چونکە بەدڵنیایی نامەوێت شتێک بنووسم کە وانەبێت، ئەگەر هەر هەڵەیەکیش لە نووسینەکانمدا هەبێت بەزووترین کات هەوڵی راستکردنەوەی دەدەم، بەڵام کاتێک کە هەڵەیەکی بێ مەبەست روودەدات و خۆم پێم خۆش نییە، کەچی کەسانێکی پاشەڵ پیس و گەورە بوو لە تەوێڵەی جاشایەتی بیانەوێت قسەی ناشیرینم پێ بڵێن (کە جاشی دڕاو هەر جاشە لە هەر کوێیەک بێ)، تەنیا پەندێکی (ئاری)یان بە نموونە بۆ دێنمەوە کە دەڵێت: (هیچ بەرکەوتنێکی ئەو جۆرە کەسانە نامشکێنێ، نەک لەبەرئەوەی لە پۆڵا دروست کرابم، بەڵکو ئەوەی کە زامدارم دەکات، ئەوەندە ناهێنێ لەپێناویدا بشکێم).

خوێنەرانی بەڕێز، لە بەشی نۆیەمدا عەلی تۆفیق محەمەدی ناسراو بە (عەلە لوت ماسی) وەکو نموونە دێنینەوە، کە بەمشێوەیە لە پەرتووکی (ئینسکلۆپیدیای تاوانبارانی ئەنفال و کوردۆسایدکردنی گەلی باشووری کوردستان)دا باسی کراوە.

عەلی تۆفیق محەمەد (عەلە لوت ماسی)، لە سەرەتای هەشتاکاندا مەفرەزەی تایبەتی ژمارە (85)ی سەربە ئیستخباراتی شیمالی هەبووە.

یەکێک لە تاوانە گەورەکانی عەلە لوت ماسی ئەوەیە کە بە هاوکاری سەرۆک جاشی فەوجی (202)ی فەوجە سووکەکان (حەمەخان حاجی دارا رەشید) لە رێکەوتی (28.6.1983)دا حەڤدە پێشمەرگەی یەکێتیی نیشتمانیی کوردستانی لە گوندی قرگەی نزیک سلێمانی لەناو تراکتۆرێکدا شەهیدکرد، کە شەهیدەکان ئەمانەن: (ئاراس محەمەد عەزیز هەمزە، ئازاد شەریف عارف عەبدوڵڵا، ئاگری نوری رەزا، ئامانج عەبدوڵڵا ئەحمەد، بەکر رەحمان حوسێن محەمەد، تەها عەبدوڵڵا محەمەد سەعید، دڵشاد نەوزاد مستەفا، رەحیم عوسمان کەریم ئەحمەد، سالار فەتحوڵڵا محەمەد عەلی، شێخ محەمەد شێخ ئیبراهیم، کاروان غەریب شا محەمەد، عیسا غەفور محەمەدئەمین حوسێن، عومەر شەریف مستەفا عەبدولڕەحمان، غەفور عەبدولکەریم ئەمین، محەمەد کەریم تاهیر ئەحمەد، محەمەد عەبدولڕەحمان ئەحمەد قادر و نەوزاد محەمەد تاهیر ئەحمەد).

دووەم تاوانی گەورەی عەلی تۆفیق محەمەد (عەلە لوت ماسی) ئەوەبوو کە لە رێگای ژنێکەوە بەناوی (نەرمین حەوێز)، کە ژنی کادیری دێرینی کۆمەڵە و پێشمەرگەی یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان جەبار عەلی حەوێز بوو، توانی لە رێکەوتی (24.11.1987)دا کۆمەڵێک بەرپرسی (یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان)، سەرکردەی کورد، پێشمەرگە و ئەندامانی چەندین خێزانی پێشمەرگە لە گوندی (سێروان)ی نزیک گوندی مەرگە ژەهر خوارد بکات بە ژەهری سالیۆم.

قوربانییەکانی ئەو ژەهر خواردکردنەی عەلە لوت ماسی و نەرمین حەوێزی سیخوری ناوبراو بریتین لە هەریەک لە: (دکتۆر مەحمود عەلی عوسمان عومەر (دکتۆر مەحمود عوسمان، ئەندامی مەکتەبی سیاسی ئەوسای حزبی سۆسیالیستی کوردستان و ئەندامی ئێستای پەرلەمانی ئێراق – لەسەر لیستی پارتی دیموکراتی کوردستان)، عەدنان

ڕەشاد محەمەد عوسمان موفتی (عەدنان موفتی، سەرۆکی پێشووی پەرلەمانی کوردستان و ئەندامی مەکتەبی سیاسی یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان)، دکتۆر شوان محەمەد عەزیز (وەزیری مافی مرۆڤ لە کابینەی پێنجەمی حکومەتی هەرێمی کوردستان)، مستەفا قادر مەحمود (مستەفا چاوڕەش، ئەندامی سەرکردایەتی یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان)، سامی فەتاح لەتیف عەبدولوەهاب (سامی شۆڕش، ئەندامی ئەوسای یەکێتیی نیشتمانی کوردستان و ئەندامی ئێستای پەرلەمانی ئێراق – لەسەر لیستی پارتی دیموکراتی کوردستان)، تریفە محەمەد سەعید، عومەر عەلی سالّح، وە هەریەک لە پێشمەرگەی دێرین و کادیری ناسراو و پێشکەوتووی کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردستان بێستون مەلا عومەر، خەدیجە حوسێن (دایکی مستەفا چاوڕەش) و سەریعە مەلا موحەڕەم لە هەمان ڕۆژدا واتە لە ڕێکەوتی (24.11.1987)دا گیانیان لە دەستدا).

عەلە لوت ماسی هەر لە ڕێگای نەرمین حەوێز، پێشتریش کۆمەڵێک پێشمەرگەی تری لە ڕێکەوتی (10.11.1987)دا بە سالیۆم ژەهر خوارد کردبوو، بەڵام پێدەچوو بڕی ژەهرەکە کەم بووبێت بۆیە کاریگەری زۆری نەکردۆتە سەر تەندروستی و ژیانی ژەهر خواردووەکان کە بریتیبوون لە هەریەک لە: (مستەفا قادر مەحمود (مستەفا چاوڕەش)، هاوار مەحمود، جەلال ئەمین بەگ، خالید حوسێن، ڕێزان مەحمود قادر (خوشکی مستەفا چاوڕەش)، مەحمود ناوێک و عومەر بۆتانی، پێشمەرگە و ئەندامی ئەوکاتی سەرکردایەتی حزبی سۆسیالیستی کوردستان و ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی پارتی دیموکراتی کوردستان لە ساڵی (1992)دا تاوەکو ڕۆژی کۆچکردنی لە ڕێکەوتی (19.4.2005)دا، کە دوای پشکنینی پزیشکی دوای ڕووداوەکە دەرکەوت کەمێک مادەی سالیۆم لە گیانیدا هەیە).

جەبار عەلی حەوێزی هاوسەری نەرمین حەوێز، کادیر و پێشمەرگەی یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان لە کۆتایی گفتوگۆی یەکێتیی و ڕژێمی بەعسدا لە ساڵی (1985)دا لە لایەن ڕژێمەوە گیرا. نەرمینی هاوسەری ناوبراو پێدەچێت بەبێ ئاگاداری جەبار لەگەڵ ئیستیخبارات و عەلی تۆفیق محەمەد (عەلە لوت ماسی) پێکهاتبێ لەبری ئازادکردنی مێردەکەی کار بۆ ڕژێم بکات، ئەوەبوو پاش نزیکەی دوو ساڵ تێپەڕبوون بەسەر گیرانی جەبار ڕژێم ناوبراوی بە گۆڕینەوە ئازادکرد. جەبار عەلی حەوێز دوای ئازادکردنی دیسان بووەوە بە پێشمەرگە، نەرمین حەوێزی ژنی ناوبراو بەگوێرەی پلانی دەزگاکانی سەربە ڕژێم خۆی گەیاندە ناوچە ئازادکراوەکان، بەڵام نزیکەی دوو هەفتەیەک بەر لەو تاوان و کارەساتە گەورەیە جەباری عەلی حەوێز خۆی گواستبووەوە بۆ مەڵبەندی یەکی قەرەداغ و نەرمینی ژنی ڕەوانەی سلێمانی کردبووەوە، کەچی دوای نزیکەی هەفتەیەک نەرمین بەبێ ئاگاداری جەباری مێردی دێتەوە گوندی سێروان و دەچێتە ماڵی مستەفا چاوڕەش. نەرمین لە ماڵی مستەفا چاوڕەش بەناوی هاوکاری کردنی ژنانی ئەو ماڵە خواردنی ئامادە دەکرد، پاش ماوەیەک لە دەرفەتێکدا کە کۆمەڵێک سەرکردەو پێشمەرگە میوانی ماڵی مستەفا چاوڕەش دەبن، ژەهری سالیۆمی کردبووە ناو ماستاو و دوای ئەنجامدانی پلانەکەی دوژمنان و ئەو تاوانە نامرۆڤانەیە دەستبەجێ بەرەو سلێمانی رایکردبوو.

دوای ئەو تاوانەی نەرمین حەوێز، یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان بە بروسکەیەک داوای لە جەبار عەلی حەوێزی پێشمەرگە و کادیر کرد کە بگاتە سەرکردایەتی، کاتێک دوای چەند ڕۆژێک جەبار گەیشتە بارەگای سەرکردایەتی یەکسەر گیراو خرایە نێو زیندانی بەرگەڵوو، ئەوەبوو دوای نزیکەی تێپەڕبوونی دوو مانگێک بەسەر زیندانیکردنیدا، لە سەرەتای مانگی دووی ساڵی (1988)دا لە نزیک زیندانەکەی بەرگەڵوو بە چەند فیشەکێک کۆتایی بە ژیانی پێشمەرگەی ناوبراو هات.

عەلی تۆفیق محەمەد (عەلە لوت ماسی) فەرماندەی مەفرەزەی ژمارە (85)ی سەربە ئیستخباراتی شیمالی، بەشداری ئەنفالی شاڵاوی ئەنفالی ماوەت و چوارتای کردووە، کە دەکاتە شاڵاوی ئەنفالی یەکەم – سەرچاوە: (زیاد عەبدولڕەحمان، تونی مەرگ، چاپی دووەم، ل243).

نەرمین حەوێزی تاوانبار هەر لەدوای ڕاپەڕین و ڕزگارکردنی شاری هەڵمەت و قوربانی شاری سلێمانی شەهیدان، لە ڕۆژی (7.3.1991)دا لەلایەن کۆمەڵانی خەڵکی دڵسۆز و تێکۆشەری ئەو شارەیە ناسرایەوەو دەستبەجێ کوژرا، کەچی عەلی تۆفیق محەمەد (عەلە لوت ماسی) دوای ڕاپەڕینی ساڵی (1991)، کوردستانی جێهێشت و ڕوویکردە

بەغداو دوای رووخانی رژێمیش هەر لە بەغدا مابوو، وەلێ لە ساڵی (2008)دا گەڕایەوە سلێمانی و دوای سکاڵای بنەماڵەی هەندێک لە شەهیدان و بەتایبەت سکاڵای مستەفا چاورەش، ئاسایشی گشتیی کوردستان لە سلێمانی گرتی و نزیکەی مانگێک لە زیندان مایەوە، کەچی لەپڕ بەهۆی هەوڵ و داکۆکیکردنی بەردەوامی حەسەن حەمید رەحیم ناسراو بە (مام رۆستەم کەرکوکی) سەرکردەی سەربازی قارەمان و تێکۆشەری دیاری ئەوسای ناو یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان و هەڵسوڕای بەرچاوی ئێستای بزووتنەوەی گۆڕان لەو تاوانبارە و بەهۆی دەستەبەری کردن (کەفالەت) لەلایەن کەسێک بەناوی زیاد رەسوڵ سەعدی کە بۆتە دەستەبەری عەلی لوت ماسی، ئەوەبوو ناوبراو لە مانگی تەموزدا ئازاد کرا.

عەلی لوت ماسی، دوای ئازادکردنی بە چەند رۆژێک بەرەو سوریا رایکرد. ئاسایشی گشتی کوردستان لە سلێمانی لە رێکەوتی (23.7.2008)دا دەستەبەرەکەی ناوبراوی دەستگیرکرد کە ناوی زیاد رەسوڵ سەعدی بوو، بەڵام دوای چەند رۆژێک ئەویش لە رێگای هەوڵی بێوچانی چەند بەرپرسێکی کوردی سەربە یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان ئازادکرا.

عەلی تۆفیق محەمەدی ناسراو بە (عەلە لوت ماسی)، لەلایەن (دادگای باڵای تاوانەکانی ئێراق)ەوە، بەهۆی بەشداریکردنی لە شاڵاوی ئەنفالەکاندا فەرمانی دەستگیرکردنی بۆ دەرچووەو، ژمارە (209)ی دراوەتێ لە لیستی ناوی داواکراوەکان.

تێبینی: داواکارم و هیوادارم هەر کەسێک هەر تاوانێکی تری عەلە لوت ماسی دەزانێت، بەهۆی ئەو ئیمێڵەیە (darsim2006@hotmail.com)، ئاگادارم کاتەوە لە ناوی قوربانییەکان، سەربە چ لایەنەکن، شوێن، رۆژو ساڵی تاوانەکە ئەگەر بیزانێت.